

STENOMUSEN

udgives af Steno Museets Venner. Bladet udkommer 4 gange årligt. Det sendes til foreningens medlemmer, men kan frit hentes af alle i museets foyer. Stof kan sendes til Steno Museet.

Redaktion:

Knud Erik Sørensen (ansv.)

kes@kes.dk

Aase Roland Jacobsen

aase.jacobsen@si.au.dk

Hanne Teglhus

hanne.teglhus@si.au.dk

Hans Buhl

hans.buhl@si.au.dk

Layout:

Knud Erik Sørensen

Tryk:

Clemenstrykkeriet, Århus.

STENO MUSEET

Danmarks Videnskabshistoriske Museum

C.F. Møllers Allé 1100
Universitetsparken, 8000 Århus C
Tlf: 8942 3975, Fax: 8942 3995
E-mail: stenomuseet@si.au.dk
Web: www.stenomuseet.dk

Åbningstider: tirsdag-fredag kl. 9-16
lørdag-søndag kl. 11-16
mandag lukket

Solformørkelsen

Solformørkelsen 1. august – en himmelsk performance.

Når Solen skinner fra en skyfri himmel, og vinden har valgt at holde lav profil, er der lagt op til en perfekt performance i haven på Steno Museet.

Solformørkelse har vi, når Månen passerer foran Solen. Hundrevis af danskere rejser ud i verden, hver gang der er total solformørkelse, og den 1. august befandt mange sig nær Novosibirsk i Rusland og i det vestlige Kina, men der var også krydstogtsrejser til Nordvestgrønland. Set fra

Danmark blev formørkelsen kun delvis, men i et bælte fra Canada over Nordgrønland, Rusland, Mongoliet og Kina var formørkelsen total.

Beskyttelse af øjnene

I dagene inden solformørkelsen blev museet besøgt af rigtig mange personer, der købte beskyttelsesbriller med sikre solfiltre. Det er glædeligt, at så mange følger de anbefalede sikkerhedsforanstaltninger. Mange tror, det er særligt farligt at se mod Solen under en solformørkelse. Det er det ikke. Det er ALTID farligt for øj-

nene at se mod Solen: man må aldrig selv rette kikkerters eller foto- og filmapparater mod Solen. Både øjne og de lysfølsomme dele af apparaterne kan tage varig skade på brøkdeler af sekunder.

Der er kun én helt sikker måde at betragte Solen på: at bruge godkendte solformørkelsesbriller eller -filtre (bedst til mindre børn). ALT andet er uansvarligt og kan koste synet.

På selve dagen var der opstillet flere typer kikkerters i museets have bl. a. to "sun-spotters", solfilterbeskyttede kikkerters og en solkik-

kert med H-alfa-filter. Alle kikkertopstillinger var konstant bemandede, således at sikkerheden var i top. Det er heller ikke hver dag, der er mulighed for at se på hverken Solen eller Månen i så gode forstørrelser. Gennem de to "sunspottere" ses Solen som en stærkt forstørret projektion på en skærm inde i kikkerten, mens man gennem de ordinære kikkerter ser direkte mod Solen med sikre specialfiltre.

Stor interesse

Hele seancen startede kl. 10.35 og sluttede kl. 12.31. Solformørkelsen var maksimal kl. 11.33, hvor 27% af solskiven var formørket.

En flok 9. klasses elever havde fremstillet "solkikker" af papkasser gennem et undervisningsforløb hos UNF (Ungdommens Naturvidenskabelige Forening) på universitetet, og de stillede alle deres fine solkikkerkasser op spredt i hele haven. Desuden havde mange besøgende fundet vej til museet. I alt 200 personer var forbi museums-haven og planetariumet.

Det er forbløffende at iagttagelse Solen gennem kikkerter eller via projektioner, som ikke er forbundet med automatisk fremføring. Så får man

Publikum fik vejledning i at se solformørkelsen i kikkert med sikkert solfilter. (Foto: Susanne Kirkfeldt)

virkelig en fornemmelse af, hvor hurtigt sol og måne flytter sig hen over himlen. Man følte sig hele tiden godt underholdt, fordi de to himmel-

legemers intense møde blev så nærværende.

Hanne Teglhus og
Aase Roland Jacobsen

En "Sunspotter" viser en projektion af solskiven på et stykke papir. (Foto: Hanne Teglhus)